

budt af Sagens Natur, at Byerne selv skulle vælge deres Borgmester, og man ikke engang kan lade det bero ved den Ordning, som Folkethinget vedtog i 1866—67, saa vilde det være naturligt og korrekt at gennemføre slige Foranstaltninger paa een gang ved Lov.

Naar jeg altsaa ganske kortelig skal angive min Stilling til dette Lovforslag, saa er det den, at jeg erkjender, at der kan være nogen Grund til at reise Spørgsmaalet, som var for i 1866—67, om ikke Byerne bør have en friere Stilling ligeoverfor Valget af den Mand, som skal lede deres Forhandlinger og udføre Byraadets Beslutninger. Jeg anser det for rigtig at blive staaende derved og navnlig ikke for Tiden at stride til at lade de kongevalgte Borgmestre afløse af byvalgte Borgmestre, saaledes at forstaa, at disse Mænd skulle have ikke blot Ledelsen af Byraadets Forhandlinger og Beslutninger, men tillige Varetægelsen af de andre Forretninger, som Borgmestrene hidtil have haft med at gjøre, med de enkelte Undtagelser, som der kan være Spørgsmaal om at gjøre. Men hvis det anses for rigtig og stemmende med Kjøbstædernes Dnsse at gaa dette Skridt videre, vil det blive nødvendigt at foretage en saadan Underjøgelse, navnlig en saadan Sondring af de Hverv, som nu paahvile den kongevalgte Borgmester, som den, jeg har henpeget paa.

Th. Nielsen: Det blev under Grundlovsforhandlingerne i 1848—49 fremhævet, at det maatte kunde være farligt nok at give en saa stor konstitutionel Frihed som den, der tilsigtedes ved Grundloven af 5te Juni 1849, da man ikke forud havde haft noget egentligt kommunalt Selvstyre. Det er jo derfor ogsaa ganske naturligt, at der i Grundlovens § 91 blev indført den Bestemmelse, at Kommunerne skulde have Ret til under Statens Tilsyn selvstændig at styre deres egne Anliggender. Det er derfor ganske vist mærkeligt nok, at det varede saa mange Aar, inden man egentlig kom til at tage fat paa Grundlovens Løsteparagraf. Det varede jo nemlig endog slet ikke saa faa Aar, inden det lykkedes for en By som Kjøbenhavn at faae denne Løsteparagraf nogenlunde indfriet. Jeg siger: nogenlunde, thi jeg kan ikke negte, at dette dog tildels for Kjøbenhavns Bedkommende er lykkedes ved Lov 4de Marts 1857. Denne Lov forekommer mig at være en af de mest fristindede af vore Kommunallove, og den er et Vidnesbyrd om, hvilken Indflydelse Kjøbenhavn i det Hele har haft paa Regjeringsens Ledelse; thi vel er der ogsaa i denne Lov Tale om Borgmestre, men disse Borgmestre vælges som bekendt af Borgerrepræ-

sentationen med allerhøieste Stadfæstelse, og de kunne ligeledes igjen affædiges af Borgerrepræsentationen. Staten fører ikke noget andet Tilsku dermed end det, der føres gennem Overpræsidenten, som dog ikke har Stemmeret i Borgerrepræsentationen. Man kan ikke negte, at denne Lov for Kjøbenhavns Bedkommende kan være nogenlunde tilfredsstillende. Jeg skal endvidere indrømme, at vi for Landets Bedkommende ved Lov 6te Juli 1867 have faaet Løsteparagrafen om ikke helt, saa dog tildels indfriet; naar man bortser fra den indskrænkede Valgret, som herfter i Sognekommunerne, maa Løsteparagrafen i ikke ringe Grad siges at være opfyldt. Det Samme kan ikke i samme Grad siges at være Tilfældet for Kjøbstædernes Bedkommende. Der er derfor ogsaa allerede hentydet til Forhandlingerne i 1866 om denne Sag. Den sidste ærede Taler indtager jo samme Stilling til Lovforslaget som den, han indtog i 1866, og jeg skal indrømme, at det allerede ikke er saa ganske Lidt, thi der er desværre mange Medlemmer, der ere bante til at gaa Krebsegang. Den ærede Taler staar paa samme Standpunkt, som han selv dengang var Ordfører for, nemlig det, at Borgmestrene vel skulle have Sæde i Raadet og ogsaa Stemme deri, men ikke være selvkrævne Formænd. Den ærede Taler kunde gjerne have tilføjet — jeg hørte ikke, at han gjorde det —, at der var et Mindretal i Udvalget, som forjaaviddt gif et Skridt videre, at det vilde foreslaa, at Borgmestrene, som Statstilsynsmænd skulde have Sæde i Raadet, men ikke have Stemmeret. Det forekommer mig, at saameget længere kunde man ialtfald nok være kommen, og at man kunde have ventet, at det ærede Medlem nu var kommen saa vidt, at han kunde nøies med, at Borgmesteren skulde have Sæde, men ikke Stemme, men det ærede Medlem staar, det erkjender jeg, ganske paa det samme Standpunkt, som han indtog i 1866, Noget, som jeg har overbevist mig om ved at gennemgaa Forhandlingerne fra den Tid. Der var ellers dengang en ganske frist Luftning over Forhandlingerne, og vi faae nu at høre, om der bliver en ligesaa frist Luftning derover som i 1866. Den var, siger jeg, ganske frist, ja det var endogsaa Tilfældet, at de fleste af Talerne, der dengang udtalte sig i denne Sag, ingenlunde vare tilfredse med den da værende Indenrigsministers, Estrups Stilling, og det var endda Mænd, som vi pleie at henregne til Høires Side, ja, det gif endogsaa saa vidt, at Mænd fra Venstre traadte op mod de altsfor ivrige Fremskridtsmænd og søgte at lægge en Dæmper paa